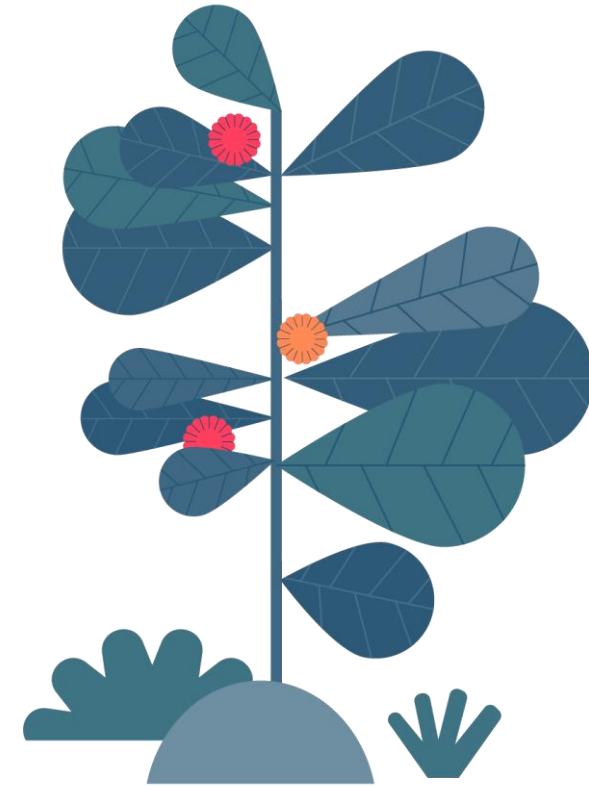

Harrastamisen Suomen malli osana kuntien strategista hyvinvointityötä

Sami Niemi & Elsa Mantere

Kuntien tulee edistää asukkaidensa hyvinvointia ja terveyttä

- Kunnilla on lakisääteinen velvoite hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen
- Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tehtävä kytkeytyy niihin tehtäviin, jotka kuuluvat kunnan järjestämisvastuulle
- Hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä tehdään laaja-alaisesti kaikilla toimialoilla
- Kunnan tulee tehdä yhteistyötä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä hyvinvointialueen, kunnassa toimivien järjestöjen ja yritysten sekä muiden julkisen hallinnon toimijoiden kanssa
- Kunta luo ensisijaisesti puitteet asukkaiden hyvinvoinnille, kuntalaisella on oma vastuunsa eri toimijoiden luomien ja tuottamien hyvinvoinnin edellytysten hyödyntämisessä

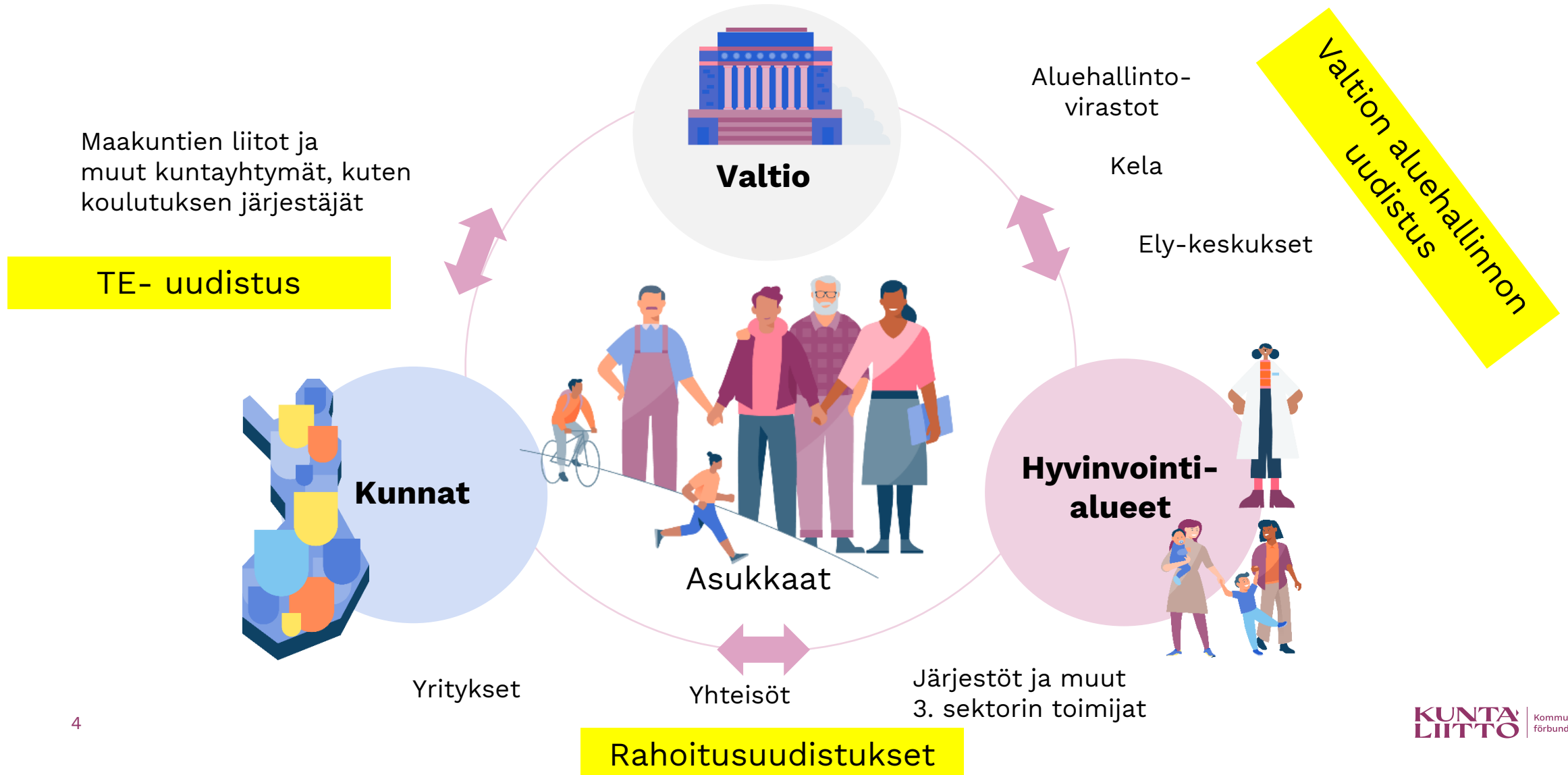

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen kunnassa – Kuntaliiton määritelmä 2024

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen kunnassa on hyvinvointia ja terveyttä tukevaa ja edistävää **laaja-alaista yhteistyössä** tehtävää kuntien toimintaa, jossa **oman työn lisäksi hyödynnetään laajasti eri toimijoiden osaamista tukemassa asukkaiden hyvinvointia.**

Myös asukkailla on oma roolinsa hyvinvoinnin edellytysten hyödyntämisessä.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toimijakenttä -uudistukset muuttavat edelleen toimijoiden rooleja ja tehtäviä

Laaja-alainen hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen kuntien toiminnassa

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen johtaminen

- Kunnassa tulee määritellä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen vastuutaho
- Vastuutaho voi olla toimielin, johtoryhmä tai viranhaltija/työntekijä
- Kunnissa voidaan ottaa myös poliittinen taso mukaan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työskentelyyn
- Samoin esimerkiksi järjestöjen, seurakuntien, vaikuttamistoimielinten tai hyvinvointialueen osallistumista työskentelyyn voidaan miettiä
- Alueellisesti kunnat, hyvinvointialueet ja maakuntien liitot toimivat yhteistyössä erilaisissa rakenteissa
- Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on huomioitava kunnan strategiassa, joka osaltaan ohjaa kunnan työtä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä ja sitä kautta kytkee hallituksen ja valtuuston osaksi hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen johtamisrakennetta

Strategisuus hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä

- Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tulee olla
 - pitkäjänteistä
 - laaja-alaista
 - suunnitelmallista
 - yhteistyön mahdollisuudet tunnistavaa
 - resurssoitua
- Ja sen tulee perustua
 - strategiaan
 - tietoon
 - sovittuihin painopisteisiin

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen sivistyspalveluissa

Varhaiskasvatus

- Perheiden näkökulma
- Lapsen näkökulma
- Taidot
- Tiedot
- Sosiaaliset suhteet
- Uni, ruoka, lepo

Perusopetus

- Tiedot
- Taidot
- Sosiaaliset suhteet
- Haittojen ehkäisy
- Vapaa-aika
- Oppilashuolto
- Oppilaanohjaus
- Ateriat

2. asteen koulutus

- Tiedot
- Taidot
- Sosiaaliset suhteet
- Haittojen ehkäisy
- Opiskeluhoito
- Itsenäistyminen

Vapaa sivistystyö

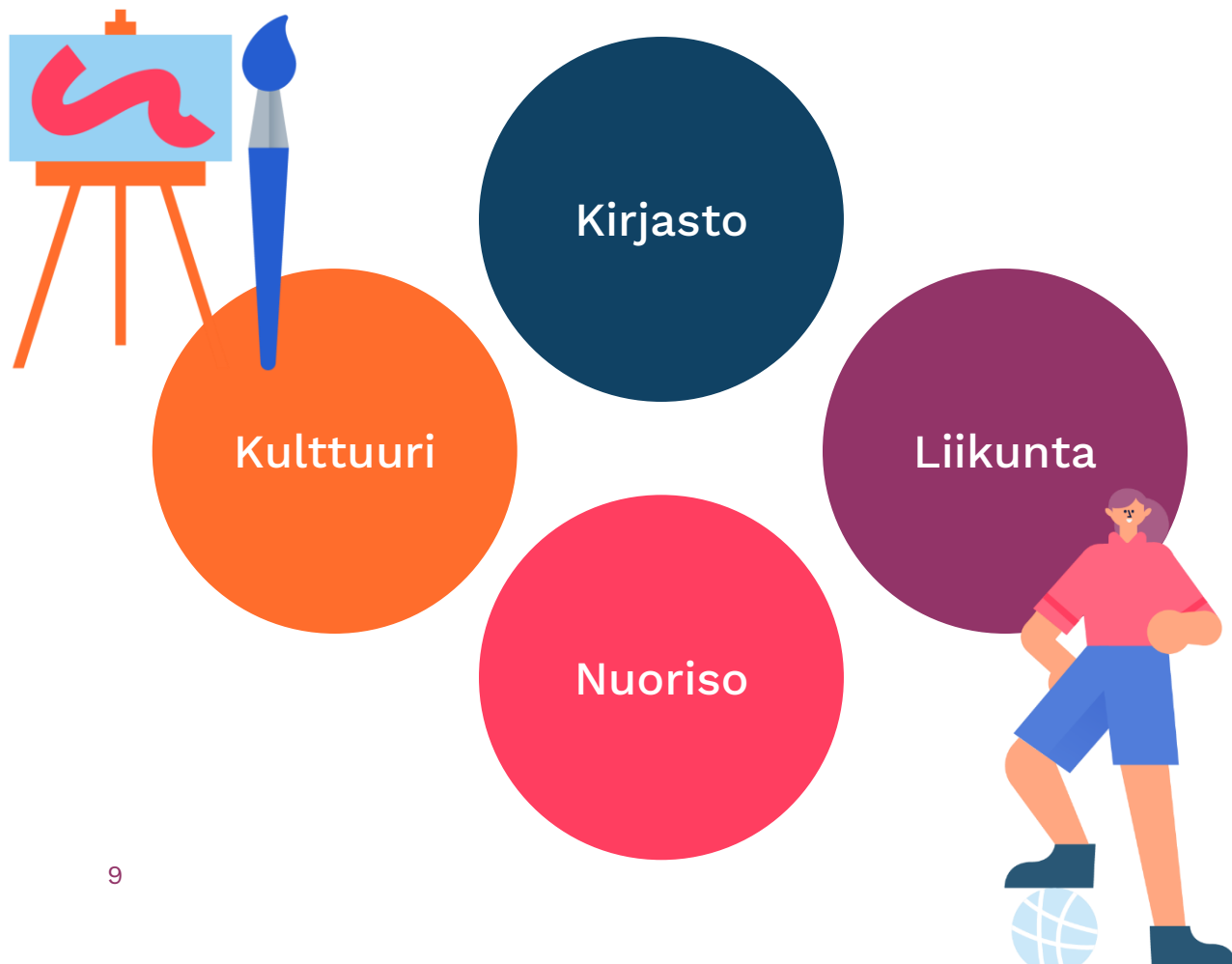
- Elinikäinen oppiminen
- Tiedot
- Taidot
- Itsensä toteuttaminen
- Kotoutuminen

8

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen vapaa-aika palveluissa

- Kokonaisuus hyvinvointia ja terveyttä edistävää
- Muut toimijat monilta osin täydentää kunnan palveluita
- Pohjautuu kuntalaisten omaan aktiivisuuteen
- Eri ikäisten huomiointi ja tarpeet
- Yhteisöllisyyden näkökulma
- Elinkeinotoiminnan näkökulma
- Luonto- ja kulttuuriympäristöjen huomiointi

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen elinympäristön kehittämisessä

Maankäyttö ja kaavoitus

- Asuinympäristön viihtyisyys ja toimivuus
- Virkistysalueet
- Kaikkien maanomistajien roolien huomiointi
- Luontoympäristöt ja luonnonsuojelu

Yhdyskunta-tekniikka ja ympäristöterveys

- Toimiva vesihuolto ja jätehuolto
- Turvallinen ja toimiva liikenneympäristö
- Terveysturvallisuus (ympäristö-terveydenhuolto, ympäristönsuojelu, rakennusvalvonta)
- Haavoittuvuuksien tunnistaminen
- Yksityisen sektorin rooli osana infraylläpitoa

Asuminen ja julkinen rakentaminen

- Kunnan roolin moninaisuus (kaavoitus, tontinluovutus, rakentaminen, asuntoviranomainen)
- Palveluverkkojen vaikutus palvelujen saatavuuteen
- Yhdyspinnat erityisryhmien asumisessa
- Kunnan keinot vaikuttaa osin rajallisia

Turvallisuus ja varautuminen

- HyTeTu-malli pohjautuu arjen turvallisuuteen
- Erilaisiin uhkiin varautuminen nousussa
- Ilmastonmuutoksen vaikutuksen huomioiminen
- Koetun turvallisuuden tunteen vahvistaminen

Kunnan lakisääteisiä suunnitelmia

Yksilökohtaiset

Lapsen varhaiskasvatussuunnitelma

mahdollinen LEOPS tai HOJKS.

Mahd. lääkehoitosuunnitelma

Aktivointisuunnitelma

Työllistymissuunnitelma

Kotoutumissuunnitelma tai monialainen kotoutumissuunnitelma

Toimipaikkakohtaiset

Tasa-arvosuunnitelma (vaka)

Pelastussuunnitelma

Turvallisuussuunnitelma

Yhdenvertaisuus-suunnitelma

Tasa-arvosuunnitelma

Toimipaikkatason työsuojelun toimintasuunnitelma sekä työterveyshuollon toimintasuunnitelma

Kuntatasoiset

Talousarvio ja toimintasuunnitelma

Hyvinvointikertomus ja –suunnitelma (+ ehkäisevän päihdetyön suunnitelma)

Varhaiskasvatussuunnitelma

Opetussuunnitelma

Tasa-arvosuunnitelma

Yhdenvertaisuus-suunnitelma

Varautumis-suunnitelma

Paikallinen esiopetuksen opetussuunnitelma

Kotouttamis- suunnitelma

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma

Opiskeluhuollon suunnitelma

Suunnitelma ikääntyneen väestön toimintakyvystä

Paikallinen varhaiskasvatussuunnitelma

Yhdyspinta-sidonnaiset

Hyvinvointikertomus ja hyvinvointisuunnitelma

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma

Opiskeluhuollon suunnitelma

Kotoutumisen suunnitelmat

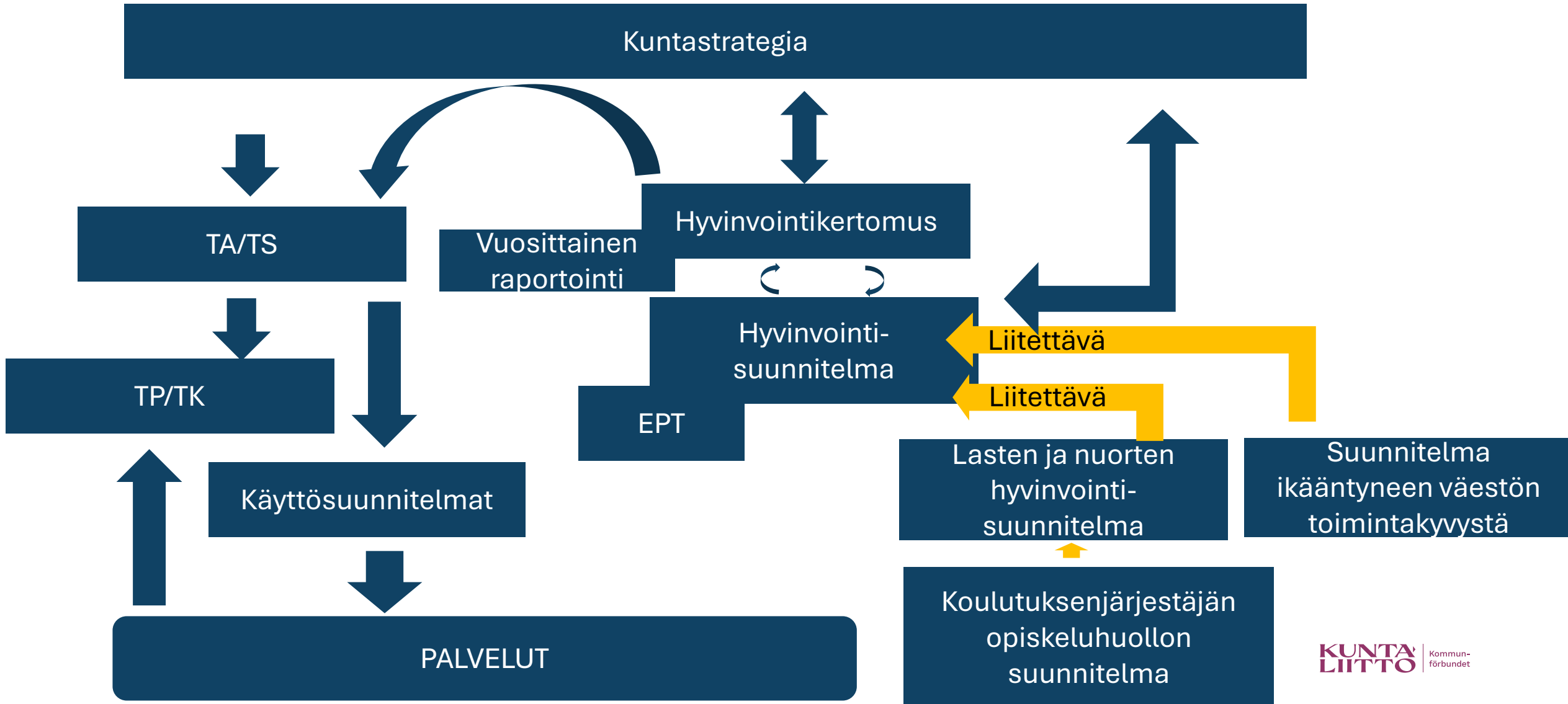
Ikääntyneiden toimintakyvyn suunnitelma

Varautumissuunnitelma

Lääkehoitosuunnitelma

Aktivointisuunnitelma

Kuntajohtamisen näkökulma lakisääteisiin suunnitelmiin/hynte

Lasten ja nuorten vapaa-aika palveluna

Kuntien merkittävä rooli

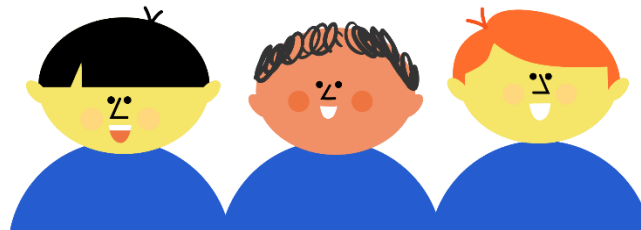
- luovat **palveluita, puitteita** ja **paikkoja** sekä tarjoavat tiloja tekemiselle
- **eri hallintokuntien välinen yhteistyö keskeistä**
- rahoittavat paikallisesti mm. liikunta-, nuorisotalo- ja kulttuurijärjestöjä sekä -yhteisöjä erilaisin avustuksin
- vastaavat kokonaisuuden koordinoinnista
- tarjoavat monikanavaista palvelua ja viestintää
- vaikuttavat liikenne- ja kuljetusratkaisuilla sekä nuorten itsenäisen liikkumisen edistämisen kautta palveluiden saavutettavuuteen

HSM osana kunnan hyvinvointityötä

- Tunnistetaan harrastustoiminnan hyödyt lasten ja nuorten hyvinvoinnille
- Pidetään huolta, että HSM on mainittuna kunnan hyvinvointisuunnitelmassa tai kytkeytyy siihen lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman kautta
- Vahvistetaan lasten ja nuorten osallisuutta vaikuttaa vapaa-aikaan (mielekkäät harrastukset)
- Koordinointi ja yhteistyö
- **Viestitään ja kerrotaan toiminnasta kunnan päätöksentekijöille**

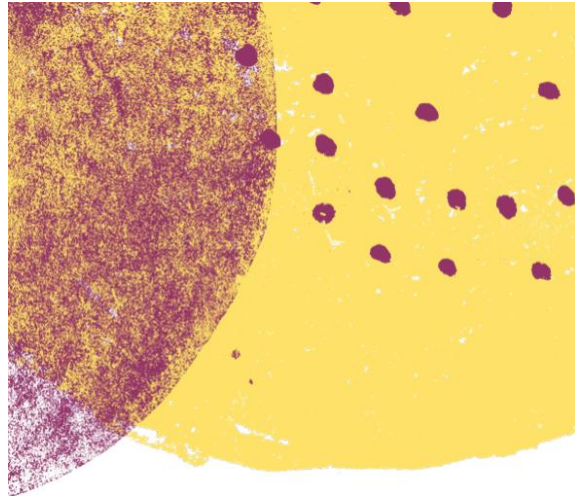
Lasten ja nuorten hyvinvoiva arki rakentuu kunnassa!

Kuntaliiton yleiskirje 27.2.2023
Koulupäivän yhteydessä järjestettävä
vapaa-ajan toiminta

www.kuntaliitto.fi/yleiskirjeet/2023/koulupäivän-yhteydessä-järjestettävä-vapaa-ajan-toiminta

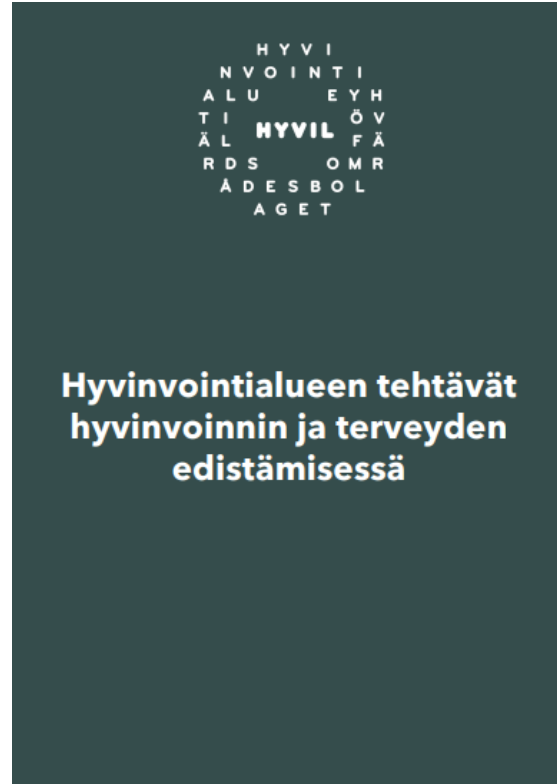
Kuntien, hyvinvointialueiden ja niiden keskinäisen yhteistyön rooli ja tehtävät hyvinvoinnin ja terveyden edistämässä -julkaisusarja

HYVINVOINNIN JA TERVEYDEN EDISTÄMISEN TEHTÄVÄT KUNNISSA

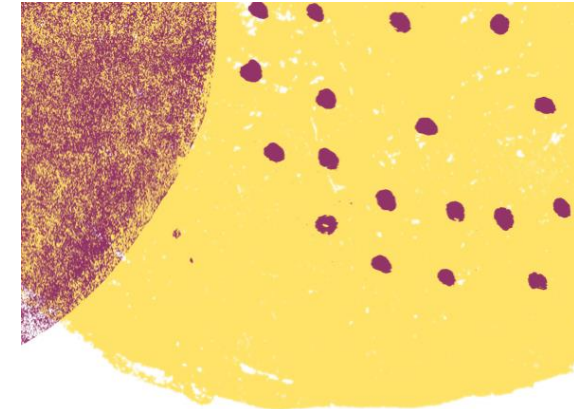
KUNTA
LIITTO

[Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tehtävät kunnissa | Kuntaliitto.fi](https://www.kuntaliitto.fi/julkaisut/hyvinvoinnin-ja-terveyden-edistamisen-tehtavat-kunnissa)

Hyvinvointialueen tehtävät hyvinvoinnin ja terveyden edistämässä

[Hyvil - Hyvinvointialueen tehtävät hyvinvoinnin ja terveyden edistämässä -määrittely julkaistu](https://www.kuntaliitto.fi/julkaisut/hyvil-hyvinvointialueen-tehtavat-hyvinvoinnin-ja-terveyden-edistamisessa)

HYVINVOINNIN JA TERVEYDEN EDISTÄMISEN YHTEISTYÖ KUNTIEN JA HYVINVOINTIALUEIDEN VÄLILLÄ

Yhdyspinnat, raportointi ja
suunnitelmat

KUNTA
LIITTO HYVIL

[Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen yhteistyö kuntien ja hyvinvointialueiden välillä | Kuntaliitto.fi](https://www.kuntaliitto.fi/julkaisut/hyvinvoinnin-ja-terveyden-edistamisen-yhteistyokuntien-ja-hyvinvointialueiden-valilla)

Kuntien hyvinvointiseminaari 20.5.2025 kello 9.30-15.00 Kuntatalolla ja hybridinä

Miten hyödyntää markkinointia ja viestintää hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä?

Lisätiedot ja ilmoittautuminen:

<https://www.kuntaliitto.fi/tapahtumat/2025/kuntien-hyvinvointiseminaari-2025-miten-hyodyntaa-markkinointia-ja-viestintaa>

Kiitos

Sami Niemi

Erityisasiantuntija

sami.niemi@kuntaliitto.fi

+358 50 589 9187

Elsa Mantere

Liikunnan ja nuorisoasioiden
erityisasiantuntija

elsa.mantere@kuntaliitto.fi

+358 50 565 0306

www.kuntaliitto.fi

www.kommunforbundet.fi